

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyilttér szavanként 6 L.

Alapította: ifj. Szántó Károly.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős: Dr. Bocz Soma
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“

Megjelenik minden vasárnap.

Mindennemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza.

A divat társadalmi kérdései.

A divatról beszélni a társadalmi tudomány egy kissé magas álláspontján és azt még hozzá megítélni, lehetetlen, mert minden becsléshez bizonyos tárgyi rögzítés kívántatik, ez pedig a divat lényegénél: szakadatlan változóságánál fogva, — hiu vállalkozás. A színjátzó kameleonról sem lehet megmondani, milyen színű, mert mire megállapítanók, hogy ilyen-olyan, már más is fog mutatni. Ha pl. én a már egyenesen szemtelenül kurta szoknyák ellen förmedvényeket írnék, nem lehetetlen, hogy a legközelebbi divatlapokban már hódító utra indulnak a hosszú szoknyák és divatba jönne a Tudor Erzsébet hosszú uszálya. (Ámbár ez az eset a legvalószínűtlenebb, de mégis... a divatban sok minden megismétlődhetik.)

En most a divatról, mint tömeglélektani jelenségről akarok beszélni s ez a téma — úgy gondolom — van olyan érdekes, hogy egy vidéki ujság vezércikkben foglalkozzék vele.

Mit jelent maga az a tény, hogy divat van a világon? Jelenti elsősorban azt, hogy a nagy európai civilizáció mellett is: az egyéniség teljesen fejletlen! A fejletlenség egyenesen kirívó a női nemnél. Az egyes ugyanis (főleg a nő) nem meri vállalni az eredetiség kockázatát s ezért szörnyű gyorsasággal menekül az egyetemes, az általános formák felé. Elviselhetetlen reá nézve, hogy ő ne olyan legyen, mint más. Egy tüzes kemence karikát nem

tesz olyan gyorsan le az ember, mint egy divatból kiment kalapot az asszony. Ezzel pedig a korszerűség előnye, de a történetietlenség átka jár. Akinek nagyon divatos etonja, kalapja, ruhája, borotvált hónalja és csöpnyi napernyőcskéje van: okvetlen heves indítást érez, hogy lefényképeztesse magát, — holott, ha elrohannak az évek s velük az ajk-pirosítók, parfümök és egyéb kozmetikai csoda kreációk, semmi sem lesz rá nézve olyan unalmas, mint egy tizesztendő etonos fénykép, mert úgy érzi, hogy nemcsak a ruhája, de a képe is kiment a divatból s olyan zavartan mosolyog, mint egy lefotografált anakronizmus. A divatban ez a történetietlenség!

A divattal együtt jár az erkölcsi felelősség áthárítása is. A nő mai szexuális erotikára ingerlő öltözködéséért, tehát a ruházat morális vagy esztétikai accentusaiért úgy érzi — egészen korszerűen — hogy nem ő, hanem a személytelen tekintély: a divat viseli a felelősséget. Miután pedig úgy áll a dolog a szociál-ethikai törvények szerint, hogy a ruházatkodás még a társalgásnál is bensőbb viszonyban van a jellemmel és pedig azért, mert a szeméremmel, az ethika egyik szabályozó elvével a ruházat korrelativum: olyan vakmerőségekért, melyeket más-kép nem tudna egy uri asszony elviselni, egyenesen a divatra hártja a felelősséget s egyéni jellemét a következmények alul mentesíteni véli. Igen ügyesen felhasználja ezt a Sátán, a divatok mágnás protektora arra, hogy

lehetővé tegye ezen a téren a lehetetlent. Igazán megható önuralommal jár el itt Ő-exellenciája, mert sokkal szédeletesebb eredményeket is elérhetett volna, ha éppen akarta volna. Ugy látszik, még messzemenő programja van e tekintetben, csak nem akarja megenni az ebédnél a pezsgős vacsorát is. Majd ha kigyulnak az esti csillárok — akkor fog a Sátán Ő-exellenciája megvacsorázni is.

A divat így lesz szentesített lehetőséggé a tilalmassal való kacérkodásra. A nő nagyon jól tudja pl., hogy az erkölcsileg szabályozott viselkedési normák az ő női méltóságát védik s alapjában hálás is irántuk, de azért jól esik játszania a tüzzel s legalább a kis ujjacskáját kidugni a palánk résein a künn keringő ragadozó állatok bősztésére. Ezért van az, hogy amikor az állítólagos párizsi tisztességes asszonyok csinálják a divatot, mindig van benne egy kis félyvilági zamat; mikor pedig a hig, utcai szerelem hivatásos kokottjai csinálják: a divatot mindig a szemérem, a prudéria jellemzi.

Öntudatlan tömegérzés a divatban az is, amit az egyenlő versenyfeltételek biztosításának lehet nevezni. Nem akar senki sem elmaradni a másik mögött abban, hogy éljen ugyanazokkal az eszközökkel, mint a többség, kivált ha a játék a legfőbb kérdés körül forog: a tetszés körül. Ez magyarázza meg azt is, hogy a divat azok között, akik hódolnak neki, az együvé tartozás érzetét kelti s őket testületileg választja el azoktól, akik nem üznek,

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Hajó-várás az Élet kikötőjében.

En, a vágyak sápadt tekintetű, bus koboldja, bolyongva járok az Élet vizének partjain, hol arany szítán a napsugár reám ontja perzselő Fényporát. Fáradt fejem lehajtva meggörgetem a sugárban fürdő homokba s úgy nézek réveteg szemekkel a horizonton fel-feltűnő, vitorlás álom-hajóra... s ezer kérdésemet a fodros habokra bizom.

Hoz-e viólaszín selymet örömmöm bölcsejére baldachin boltozatnak? Vagy gyászlepelt [halottan sem békés napjaimra? Vagy tamarint föld- [jére a burjános, ős ugarnak, hogy lombok közt [aludjam?

Hoz-e csodás madarat délszigetek azurkékbe fürdü ligeteiből, hogy szállongó zeneképen röpdösse be szobámat? Ott lesz-e Ő is [hófehérbe és a Kicsik, hogy elmerüljünk jávorúnó sze- [mében?

Ott jár az ősvizeken eltévedt boldogságom. Oh hajtsátok e tájra jó áramok! Viharban, verőfényben, vak éjben, kétségben várva- [várom. Szememre fátyol hullt már. Panasztól fá- [radt ajkam nem küld elébe dallal köszöntő, vidám [hurrát. Az elfárad reménynek vagyok vezeklő szobra; de lángol majd ez a szem, ha kürtök jöt- [tét fujják hajómnak s riadót ver alvó őrszívem dobja!

Hajók a kikötőben!... Fehér vitorla szárnyak lankadva lehajolnak. Idegen fuvalom lágy

keze fodroz még rajtok; az emberek ki- [szállnak, kezük remeg, szemükben könnyé fáradt a [honvágy. Futok... s ezer kérdésnek csapatát rábo- [csátom a bronzarcu hajósra: „az én hajóm oh [hol van”? ... Szánva néz rám s kezével átlegyint a [határon s keresztet rajzol némán, lehajolva a porban!

Gergőy Adorján.

Melyiké?

Téli este. Az inspekciós szobában a kályhában duruzsol a tűz. Odakint szél fu, hallik az ólmos eső zuhogása, idebent barátságos meleg terjedez. A falak tisztán ragyognak s a folyosóról jodoformszag hatol befelé.

Alapított
1812-ben.

SZÖLLŐSY

üveg-, porcellán-kereskedése és üvegezési vállalata
Orăștie-Szászváros

Ajánlja dús a n felszerelt raktárát üveg-, porcellán-, képkeret-, tükör-, villanylámpa- és diszmuárakban!

vagy nem üzhetnek divatot. Különösen a korhatár kérdésénél bir ez igen döntő, bár igen sokszor tragikómikus fontossággal. Pl. ki ne tapasztalta volna undorító jelentkezéseit olyan öregedő dámáknál, kik a divattal akarják el-kendőzni tisztos esztendeik számaikat?! Mindebből az következik, hogy a divat az emberi gyöngeségekben gyökereszik s azzal együtt örökkévaló lenne ha nem volna remény arra, hogy az ember gyöngeségei nyugébből valaha felszabadul.

Mi a francia decadentia erkölcsöket aláadó divat áramlatában is azt valljuk, hogy ez oly cél, melyért érdemes küzdeni még akkor is, ha ez hamar nem is érhető el. Meggyőződésünk, hogy oly mértékben szabadul fel az ember a divat hatalma alól, amely mértékben képes önálló, eredeti, szabad és nemes erkölcsi egyéniséggé válnia. Igaz, hogy a franciaságot kopirozók klasszikus majom-ligetében — a balkáni fiók Párizsokban, erre ránevelni magyar testvéreinket: nagyon nehéz. De mégis reményünk van még, erőnk feletti utakra is elindulni, mert bizó reménnyel erre kényszerint bennünket a magyar melioritás szent ügye, mely a divat elleni küzdelmet nem divattá teszi, hanem szent kötelességünké nemzetünkkel szemben. gf.

Levél a malom alól.

Hol keresnek pihenőt e forró napok zsbabasztó nyomása alatt, ha nem itt a víz csendes partján, hűs lombokkal fedezve, nem látva mást, mint lombot, vizet és kék eget s nem hallva mást, mint a malom kerekeinek vizporlasztó csapkodását s a csendes hullámfodrok halkán sugdosó csobogását amint sietnek felém s futnak tőlem. A költő szavai csendülnek meg fülemben: Ábrándos lelkem

A vaságyakon két bonckabátos fiatalember hever. A harmadik az asztalhoz ül. Az ügyeletes orvosok. Cigarettnak. Csönd. A folyosón néha valaki elsiet.

Az óra hetet mutat. Az asztalnál ülő férfi felemelkedik. A kórferembe siet. Az ágyon fekvők magukban vannak. A jobboldali elmerengve beszél.

— Te Béla, sokszor elgondolkozom. Annyi nő volt a kezem alatt, tudom pontosan testük egész mivoltát, a legkisebb idegek és izomrostok útját és helyzetét, mégis alapjában a nőt nem ismerem. Mert hidd el, alapjában és lényegében ez a fogalom: nő, épp oly kifürkészhetetlen, mint a távoli csillagok titkai. Szeretnék csak egy órácskára nő lenni, hogy behatoljak a titkok közé. Mi, férfiak, meglehetősen egyszerűek és sablonosak vagyunk. A gondolkodásunk, érzésünk, mint az egyenes vonal, a lelkünk, mint a síkság, áttekinthető. Nekem úgy rémlik, a nőknél más-képp áll a dolog. A lelkük inkább egy őserdő, melyben ezer szövevényben keresztezik az utak egymást. Minden ellentmondás valami zürzavaros harmóniába olvad össze, a szívük egyszerre fogadja be az alacsony indulatokat és mennyei érzéseket, a belsejükben együtt zengenek a bűn és erény dalai, szerelmükben önfeláldozók és számitók ugyanazon pillanatban, vakmerők és gyávák, leleményesek és együgyűek, röviden szfinkszek és libák.

Minden helyzetben megfajthatatlannak és végtelen homályba burkolóznak, mint a ter-

a hullamba mélyed, Vágyban eluszva buvárlom a mélyet. A mélyet, amely mindegyre felveti egy-egy titkának megfejtését, de minden megfejtett titok helyén száz meg száz más titok tolong, csalogat és döbbsent ma, holnap, mind az idők végéig. Aztán a szelid bölcs szavai jutnak eszembe: ha a víz lefelé folyását nézem, fejem terhétől mindig könnyebbülök: viszi a víz; ha felém folyását nézem, mindig jó egy-egy jó gondolatom: hozza a víz. Istenem! ha ez a víz csak terhet vinne tőlem, ha csak jó gondolatot hozna nekem is. De lám, hoz bizony mindenféle egyebet is s azon is lehet elmélkedni. Ez egy darabka papír, háta csirizes, valahová fel volt ragasztva, románul ez van ráírva: a közönség sziveskedjék csak románul beszélni. Alá van ütve a helybeli postahivatal pecsétje. Kezembe veszem mint Hamlet a koponyát s elmélkedem. Ez volt hát az oka egy kellemetlen félreértésnek. Milyen ártatlan dolog pedig. Azt mondták, hogy a posta főnöke ráparancsolt a közönségre, hogy csak románul beszéljen. Hogy a románul nem tudó csak tolmács által közvetítheti kívánságait s mert hites tolmács a közelben csak Déván található, autóval kell onnan hozni egyet, aki aztán majd megmondja a postaalkalmazottnak, hogy néked egy szállítólevél-ürlapra van szükséged. De ez így roszhiszemű beállítása volt az esetnek, hiszen mindenki beláthatja, hogy semmi egyébről nem volt szó, csak arról, hogy a postahivatal főnöke sajnos tapasztalván, hogy a kezelőszemélyzet máról holnapra elfelejtette azt a nyelvet, amelyet itt a közönségnek egy jó része beszél s így alkalmatlanná vált arra, hogy ezt a közönséget kiszolgálja, mielőtt a személyzet kicserélése megtörténhetné, azzal a kéréssel fordul a közönséghez, kegyeskednék elnéző lenni és valamiképpen segíteni a hivatal baján.

Nini, jó egy sárgult papír és rajta évszám: 1906 s ez a szó: Biskupitz. — Lám, lám! igaz, úgy van. Akkor a sovén hatóságoktól más telt ki. Hogy is történt? A biskupitzi

mészefőlötti lények, kiket emberszem nem láthat soha. Vegyük például a következő esetet. Adva a férj, az asszony és az ideál. Hát mond, kit szeret itt az asszony voltaképpen? Én azt mondom, a legkönnyelműbb asszony is a férjét szereti igazán, habár öntudatlanul. Az első édes álmok emlékei dolgoznak az öntudat alatt. A gavallér... csak afféle pótpartner a flörtre, mely éppoly életfeltétele sok nőnek, mint virágnak a napsugár. Tőle virul, szépül, fakadoz. Cinikusnak tarthatsz, de én így látom a dolgokat.

A baloldali orvos lassan eregette a kék füstfelleget. Megrázta a fejét.

— Tévedsz, Feri. Az asszony lelkének a problémája egyszerű, mint egy ajtónyitás. A kulcs ez a szó: szerelem. Ha egy asszony szeret, akkor nem az emlékeivel bibelődik, hanem hálás azért, hogy valaki hódol neki. Ha egy asszonynak ideálja van, azt a férfit szereti. Minden gondolata, érzése, egész lelke valója azé. Máskülönből miért kockáztatná jó hírét, mely még az ékszeréknél is többet ér neki? Fogadást tennék fel ebbe a tekintetben.

— És hogyan képzeled el a fogadást?

— Fogalmam nincs róla egyelőre. Hiába kérdezel meg ezeregy asszonyt efelől. Ezt a fogadást sosem köthetjük meg, jól tudom. Döntő bíró nélkül fogadás lehetetlen.

Elhallgattak. A cigarettafüst tovább terjedezett. Hirtelen sürgés hallatszott odakintről. Egy ápoló ajtót nyitott.

— Beteget hoztak — jelentette. — Egy asszonyt elütött az autó.

dicsőséges fegyvertény emlékoszlopának leplezése a kaszárnya udvarán. Hivatalos a város is. Hivatalos beszéd is kell. A polgármester nincs itthon. Feláll helyettese: Dávid Dániel tanácsos és ékes román nyelven elmondja az ünnepi beszédét. A város nevében, a polgármester képviselőjében. Vajjon kinek görbült meg egy hajaszála ez esetért?

Más papírlap, nem oly régi, rajta áll: Mihály viteazul — Alba Iulia. No, ez is valami. Ott van a Kún-kollegium internátusa, vele szemben 18 lépésre a Bornemisa Sebestyén papirkereskedésének kirakata, abban több héten át kiállítva egy fametszet, Vitéz Mihály bevonulása Gyulafehérvárra. Talán a nemzeti érzésnek ez az arculcsapása, ha más nem, a tanuló ifjúságot valamely durva tette ingerelte? Ki hallott erről, vagy valamely hatósági intézkedésről?

Még újabb lap is érkezik s rajta írva: tanácsosi állás betöltése. Ez se kutya s nem kevésbé jellemzi a magyar elfogultságot. Müller városi tanácsos lemondott, helye betöltendő. Pályázní kíván egy doktor juris fiatalember, több évi gyakorlattal a közigazgatási pályán. A polgármester egyenesen lebeszéli a pályázati kérés beadásáról azzal a megokolással, mert nem tud elég jól románul.

Behunyom a szemem, ne lássam tovább amit a víz felém hoz, csak vigye messze, messze tőlem s tegye ki az Igazságszeretet partvidékein, hátha ott televény iszapban gyökeret hajt, lombot ereszt s ennek hűs árnyékában baráti pohárt köszönt egymásra az egymást megértő mult és jelen. Pont.

— Tordos község ifjúsága ma vasárnap, augusztus hó 14-én a községháza és református iskola udvarán, táncal egybekötött nyári népmulatságot rendez. A tiszta jövedelmet a háboruban elesett hősök emlékére felállítandó szobor javára fordítják. Kezdeté d. u. 2 órakor. A rendezőség, tekintve a szép és követendő célt, jótékony adományokat hála köszönettel kér.

Az orvosok felugrottak. A szerencsétlenül járt nő a műtőben feküdt. Röntgen-felvételt eszközöltek. A balkarja eltört, egyéb sérülés, hála Istennek, nem fordult elő. Szép, magas, barna asszony volt, úgy harminc év körül. Haja kibomlott, jobb orcáját sár csufította el. Azt lemosták róla. Ájultan mozdatlanul hevert.

— Te Béla, ezt a nőt ismerem, — szóló élénken az egyik orvos, — a férjével elég jóban vagyok. Az ura most vidéken tartózkodik. Ami nem lett volna akkora baj a számára, mert meg van náluk is az az ideál. A férjének üzlettársa máskülönből.

— Nos, akkor mit akarsz, eldöntjük a fogadást. Most még eszméletlen, egy kis izgatószer, nemsokára magához tér. És amely szót a nagy rázkódítás után félig alélatban kiejt, az lesz az áruló. Mik a nevek? Ha a férjét szereti első gondolata a férj leszen.

— A férje Elemér, az ideálé Géza. Állom a fogadást öt üveg tokajiban. Meglátod, az első szó, amit kimond, Géza lesz.

— Rendben van, öt üveg tokaji. Megtudjuk mi a nő lelkének a legkedvesebb?

Félóráig kellett várakozni még. Az izgatószer végre hatottak. Az asszony lassan megmozgatta a fejét. Ép kezével végigsimított a halántékán. A keble megemelkedett. Az ajka is mozgásba jött.

— Egy tükröt adjanak — hangzott parancsolóan és türelmetlenül.

Csürös Zoltán

HIREK.

A bretteyi templom

piciny harangja a vasárnap ragyogó napfényében imára hívta kicsiny templomába a hívőket. Szállt a harangszó szét portáról-portára, bejárta az évszázados fáktól beárnyékolt öreg udvarházakat, csengett, csatogott a nehéz terhűktől roskadozó gyümölcsfák felett, de hiába volt hangja kérő, hiába esdeklő, az omladozó öreg porták ajtai nem nyitak ki, hogy ünneplő gazdáikat templomba bocsássák. Az elmúlásnak minden tragédiája, a ragyogó multnak minden szépsége ott van a Sztrigymenti öreg kuriák homlokára írva. Gazdáik teteje csendben hallgatja a harang szavát s a megfogyatkozott utódok gondtól terhes fejével talán nem is hallják a hívó szót, vagy talán félnek a kicsiny templom tátongó ürességétől, melynek minden egyes üres padja egy kiveszett, kihalt családnak szomorú bizonyítéka. Az orgona síró-rívó szava mintha ezért fájóbban dicsérné az Urat s az öreg Tiszteletes könyörgése mintha ezért kapná meg jobban és megrázóbban a messziről ideidévedt idegen lelket. A magyar sors, a magyar tragédia minden szomorúsága benne van a hanyatló napfényben fürdő, évszázados fáktól védett biedermeier, rokokó, barokk stílusú roszkatag épületekben. Valaha az életnek, a kacagásnak, a vágyaknak, a tetteknek s nem ritkán bizony a magyar Oblomovoknak büszke fészkeiből a mindennél megrázóbb elmúlás visszénye bilincsbe veri a késő utódokat, kik minden földi hiányában, megtört lélekkel statisztálnak a magyar létnek itt talán utolsó felvonásánál. Mintha a mohosodó sírókból, az elkorhadott fejfákból nem áradna erő, nem áradna biztatás, mintha az ősök munkájától, sikereitől, dicsőségétől, talán tulfutott temperamentumától is kifáradt utódok őrjöngésének csupán egy nagy sirkertnek, melynek földi útjain valaha egy pezsgő életnek, egy reményektől duzzadó nemzedéknek tagjai siettek a vasárnapi harangszóra, dicsérni az egy igaz Istent. —b—

— **50 éves nyomdászjubileum.** Ma vasárnap, f. hó 14-én a „Gutenberg” Romániai Grafikai Munkások Szövetségének dévai VIII. kerülete nagyszabású jubileumi ünnepélyt rendez Rácz Lajos dévai nyomdai gépmester tiszteletére azon alkalmából, hogy ez évben töltötte be 50-ik évét a nyomdagépek melletti munkálkodásának. Az ünnepély a dévai népkerti vigadó helyiségében d. e. 10 órakor díszüléssel kezdődik, melyre az ünnepelt jóbarátai s a kerület összes nyomdászai hivatalosak. Ezen ritkaságszámba menő jubileum alkalmából mi is őszinte szívből üdvözljük az ünnepeltet, s kívánjuk, hogy szaktudását még sokáig érvényesíthesse a grafikai ipar javára.

— **A kisebbségi tanítók gyomra.** Hát arról is szó esett a parlamentben. Willer magyar képviselő hívta fel az elsinkófált 45 millió államsegélyről való parlamenti beszédjében a kisebbségi tanítók korgó gyomrára a felmérhetetlen földi javak garmadájával rendelkező petroleum Krózusnak, a pénzügyminiszternek figyelmét. A koplaió s páralan hősiességével önfeláldozással nyomorgó, tanítók jogos segélyének kiutalására: a multi milliárdos Vintillának nem volt más felelete, mint az, hogy az enni nem kérő, félbemaradt falak tető alá hozatala elsőbb feladata az államnak, mint a jogos és már kiutalt államsegély

folyósítása. Ennek a liberális, lószőr-szivű pénzügyi kapacitásnak — egyik füle: bal a másik meg nem hall, ha a magyar kultúráról van szó. Vagyonánál — úgy látszik — csak elfogultsága és a magyar kultúra munkásai iránt táplált ádáz gyűlölete nagyobb. Na hiszen — büszke lehet nexusaira és protegálóra Bernádi polgármester ur is, ha ilyenint ő és politikai barátja a renegát Orbán Balázs, képesek voltak ujságban és parlamentben megdicsérni. A korgó gyomru szerencsétlen kisebbségi tanítók neki is és a többi félre kóvájgó gyászmagyarnak is, szépen megfogják köszönni, hogy lovat adtak a pénzügyminiszter alá, kacagva elvágtatni az élet legégetőbb szükségeinek megoldása elől. A nyílt levélírázat távbajnoka és a fortélyos fejű milliárdos Vintilla — jól lakatták a korgó gyomrokat avatás után: tinta levesel és papír galuskával. Egyszerűbb megoldásról is gondoskodhatnék egy patikárius politikus, pl. holmi három kereszties folyadék gyorsabban és láthatóbb eredménnyel tudna jól laktatni 1500 korgó gyomru tanítót!

— **Halálozás.** Heidendorffer Sámuel volt kocsigári üzemvezető f. hó 5-én egy tevékenységben gazdag élet után 81 éves korában meghalt. Temetése f. hó 7-én volt általános részvét mellett.

— **Tanulmányi kirándulás Szászvárosra.** A szünidei hónapokban az ország minden vármegyéből 3—3 tanító látogatta az e célra Déván felállított nyári továbbképző tanfolyamot. E tanfolyam mezőgazdasági szekcióját a mult vasárnap profesor Aurel Lupán gazdasági tanár vezetése alatt városunkban is ellátogattak és megtekintették (Európában a ötödik) a Faragó és Gross féle gyógynövénytelepet. A gyógynövénytelep egy parázs kis kiállítást rendezett e célra, a gyógynövénytermelés fontosságát ilusztrálendő. A vendégek érdemesnek tartották kijelenteni, hogy a gyógynövénytelepet szűkebb hazájukban is ismertetni fogják. Így kerülhet Szászváros azon helyzetbe, hogy az ország minden részében híres gyógynövénytelepéről ismertté lesz. Amint értesültünk kilátás van arra, hogy magasabb körök Szászváros gyógynövénytelepét hathatósan támogatni fogják.

— **Halálozás.** Bunghez Miklósné szül. Hegedüs Rózsika életének 36-ik évében Csikmadarason meghalt. Hegedüs Lajos szászvárosi műasztalos egyetlen nővérét gyászolja az elhunytban.

— **A romániai városok szövetségének** ez idei kongresszusa szeptemberben lesz Konstancában. Városunkat Herlea polgármester fogja képviselni.

— **Bajok a protestáns temetőben.** A szászvárosi protestánsok közös temetője az utóbbi években ugylátszik egyre-másra több okot szolgáltat arra, hogy ne csak a közös egyházi tanácsban, de a tágasabb közvélemény előtt is foglalkozzanak vele. Egyszer a hullaház eltakarítása, máskor a kerítések tialmas rongálása, vagy a jogtalanul használt átjárók és estéli buvókák letiltása kényszerítik az egyházi tanácsot, hogy a városi hatóságot sürgős beavatkozásra kérje, — legujabban pedig a kerítés rongálásokon kívül, a kegyeletstört virágdézmálások és sirhant rongálások felőli számos panasz késztette a ref. egyház presbiteriumát arra, hogy a luth. egyházzal együttesen, közös panaszt emeljen a helybeli gyalog ezred parancsnokságánál, mert tanuk által igazolhatóan bebizonyosodott, hogy ismeretlen tisztiszolgák rongálják a kerítéseket, főleg a Major-utca felőli részét, hogy a temetőben cancelolva megdézsmálják, letör-

deljék a sirhantok virágait. Eltekintve az anyagi károktól, e határozottan bántó és kegyeletstört kihágások megszüntetésére, mi is kérjük a közvélemény nevében az illetékes hatóságokat, hogy sziveskedjenek e kihágásoknak erélyesen véget vetni.

— **Müsoros-estély.** A kaláni róm. kath. egyház f. hó 14-én este 8 órai kezdettel müsoros-estélyt rendez, melynek keretében a kitűnő mükedvelő gárda a „Nótás Kapitány” c. oportet adja elő elsőrangú szereposztásban. Kalán magyarsága kulturális szempontból ma Hunyad megye magyarságának egyik legerősebb támasza. Mükedvelő gárdája egyike a legerősebbeknek s legjobboknak. Olvasóink figyelmét felhívjuk e bizonyára élvezetes estélyre.

— **Autó szerencsétlenség Szászváros közelében.** Végzetes autó szerencsétlenség történt e hó 8-án Szászváros közelében a Tordos-Pad közötti Országúti szakaszon. Dr. Molnár Jenő petrozsényi ügyvéd saját luxus autóján egy petrozsényi kiránduló társasággal haladt Déva felé rendes menet sebességgel. Tordost elhagyva egy Dv. 168 jelzésű Forddal találkozott, melyet egy fiatal suhanc sofför vezetett eszeveszett sebeséggel. A Ford a sofför hibájából és gondatlanságából neki szaladt a petrozsényi luxus autónak teljes sebeséggel és azt az Országúti sáncaba lóditotta. A karambolban Dr. Molnár súlyos belső sérülést — hashártya repedést szenvedett, felesége könnyen gyógyuló horzsolásokat. Dr. Molnár ügyvéd sógora karját törte és arcán zuzódást szenvedett, míg Nagy Pál petrozsényi gyógyszerész szárazon uszta ineg a szerencsétlenséget. A súlyosan sérülteknek az első segítséget dr. Sváby Ferdinánd szászvárosi orvos nyújtotta. Dr. Molnár állapota életveszélyes. A szászvárosi rendőrség a sofför ellen a vizsgálatot bevezette.

— **A Magyar Kaszinó könyvtárát** használó t. tagokat ezuton is kérem, hogy a náluk lévő könyveket a legközelebbi könyvtár órában adják be. Könyvtáros.

— **A székelyudvarhelyi róm. kath. fiúnevelőintézetbe bennlakásra az 1927—1928. tanévre** telvétetnek róm. kath., esetleg protestáns vallású növendékek. Az intézet kapcsolatos a majdnem 300 éves multra visszatekintő, magyar tannyelvű, nyilvánossági joggal bíró székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziummal. Protestáns vallású növendékeknek a főgimnáziumba való beiratkozhatást maguknak kell kieszközölniök a kormányhatóságtól (inspektorátus). Fiúnevelőintézeti ellátás egész tanévre 6400 leu, 150 kgr. buza, 4 kgr. zsir. Bővebb felvilágosítást ad és megkeresésre részletes prospektust küld: A székelyudvarhelyi róm. kath. fiúnevelőintézet igazgatósága. Odorhei (Jud. Odorhei.)

— **Közgazdasági hírek.** Buza elég bőven jön a piacra, úgy, hogy a szükséglet teljesen fedezi, ára 740—750 leu mm.-ként. Vaggon tételekben a gazdák tartózkodása folytán üzletek még nem jöttek létre. Tengeri. E cikk ára a tartós szárazság folytán emelkedett. Ára vaggontételnél 600 leu mm.-ként. Piacon nagyvételként 155—160 leu. Árpa. Eltűnt a piacról. Árutulajdonosok a meglévő áruért tulzott árakat kérnek. Tojás. Bő felhozatal folytán árak visszamenőben. Fizetnek ugyan még darabonként 1.50 leut, de a további áresés bizonyos. Pénz. Leu emelkedésben, külföldi értékekben még nagy áresések várhatók. — **Állatvásár.** A felhajtás a mult hetinél is nagyobb volt, úgy a szarvasmarha, mint a sertés piacon. A kereslet élénkült. A diószegi cukorgyár vásárolt hizó ökröket. Párja 24—34 ezer leu. A sertés ára élősúlyban 32—36 leu.

— A házasságkötések hirdető tábláján a következő párok nevei szerepelnek: Rusu Illés szászvárosi és Moga Mária kudzsiri lakosok, Voisan Gyula és Szabó Ilona szászvárosi lakosok, Metea Miklós szászvárosi és Bulbucan Bukura kudzsiri lakosok.

— Nem jó üzlet az autógyártás. Először Ford, a világ leggazdagabb embere jött rá, hogy teljes egészében reorganizálnia kell gyárát és termékeit, ha felszinen akar maradni. E célból — mint megirtuk — ideiglenesen beszüntette üzemét. Követte most ezen az uton Fordot legveszedelmesebb konkurense Citroen is. A párisi Humanité közli, hogy a híres Citroen-gyár augusztus 6-tól kezdve ideiglenesen beszünteti üzemét. A két mammut-üzem szünetelésének a világ-gazdaság szomorú helyzete a magyarázata.

Ludesd—Godian—Scârna—Steaua.

1927. július 10.

Hónapokkal ezelőtt készülődtünk erre a kirándulásra, melynek célja — a hasznosat a széppel összekötve — bizonyos növények tömegesebb előfordulását megállapítani. Sokan azt hiszik, ez oly egyszerű dolog. Tévés.

Az erdélyi havasokban tudományos céllal botanizálni csak két egyetemi tanárnak van „joga”, így szól egy miniszteri rendelet, mely hatálytalanítva ugyan nincsen, de hál Istennek, a jótékony feledékenység leple alatt nyugszik valamelyik erdészeti főhivatal ládafiában. Tehát nehogy valamiképpen összeütközésbe kerüljünk az államhatalommal, mely jótékony gondoskodással őrködik afelett, nehogy valamiképpen mások is fejlesszék a tudományt, annak rendje és módja szerint megkértük Scrima erdémérnök urat, lenne oly kegyes nekünk is megengedni azt, amit a két érdemes egyetemi tanárnak szabad csak. Hála és teljes elismeréssel adózunk az erdémérnök urnak, ki nemcsak hogy megengedte, hanem írásbeli parancsot menesztett összes brigadérosainak és paduráinak, hogy a legmesszebbmenő támogatásban részesítsenek bárhol és bármikor. Ily előkelő gesztusoktól rég leszoktunk már, annál inkább emlékezem meg a leghálásabb köszönetem nyilvánítása mellett Scrima erdémérnök ur szíves készségéről.

A második előkészület abból állott, hogy kikérdeztük a havasi pásztorokat, erdészeket, marzsinyánokat, hogy láttak-e és hol bizonyos növényeket? A nyert információkat összegezve állapítottuk meg az utirányt.

Az expedícióban négyen vettünk részt: Erick, a szakturista, jómagam mint fűvész, a vegyész-mérnök mint geologus és a tótumfactum. Az irodalmár, aki hivatva lett volna jelen cikket megénekelni, félt, hogy lantjának hurjai megáznak (esőre állt az idő), valamint még a „bogarász” sem érkezett meg idejében Bécsből.

Elindulánk tehát Gottfried ősi fiákkerén vasárnap kora reggel. Ez az ősi fiákker fura egy alkotmány. Ugy van építve, hogy négyen nem férnek el benne s a bal hátsó kerék ovális. Mi pedig voltunk a kocsissal öten. Dehát egy szakturista ügyes ember, holmi keskeny lécet a hátsó és a nem létező kis ülésre támasztva, lovagolt ki Ludesdig. Folyton kérdém a lovagot: jól ül-e, nem-e cserélénék helyet? „Nem, a viláért sem, jó hely ez”, mondja. Őszintén megvallva mind attól félttem, hogy merő udvariasságból átengedi helyét s aztán lovagolhatok én Ludesdig a lécz hátán. Borzalom.

„Hup-hup”, nyekeregte folyton a fiákker,

mely fájdalmas hangot kezdetben a Berényutca kitűnő kövezetének tudtuk be s csak később vettük észre, hogy milyen idill az, ha ovális kerekű járművön karikáztatja vendégeit Ludesdre az öreg Gottfried.

Kedves olvasó! Üljetek össze hárman egy ovális karikán gördülő mosóteknőbe, dugjátok 3 pár hegymászó cipővel felszerelt lábatokat egy uborkás fazékba, az egyik lovagoljon egy konyhakés hátán, a másik kettő pedig lapítsa kimondhatatlanját egy üres cukrosládába úgy, hogy az másfél óra alatt szegletessé váljon s akkor megtudjátok hogy mi az az „idill”.

Ludesden még hamar jóreggeltel kívántunk „Fritz onklinak”, aki lojális köszöntésünket pantofliban és vegyes érzelmekkel viszonzta. Elképzelhető, mert hiszen őt a legmélyebb reggeli álmából riasztottuk fel. S mikor megtudta, hogy merre, hová igyekszünk, elképedve verte össze tenyerét és fogait: „az Istenért, ebben a szélben, hiszen a hegytetőn az orkán úgy lefujja az urakat mint a pinty!” De aztán látva, mily hatalmas sulyu egyének vagyunk, megnyugodott, megmutatta az utat, hol kapaszkodjunk s bucsuzól megvigasztalt, hogy hát csak a tetőig nehéz, de azon túl játék az egész. S mi ezzel a biztatással nekimentünk a hegynek.

Mit? 1 liter sósvizet? Tízet uraim, tízet izzadtam ki s úgy szuszogtam, mint Mócsi autobusza a tordosi hegyen. Minden kezdet nehéz, ez ugyancsak az volt. Ám a kezdet nehézségeiért kárpótolt az a gyönyörű panoráma, amelyet az 1050 méter magas Prisaca csucsról láttunk. A Maros tulpartján az érc-hegységet, a Maros völgyét Gyulafehérvártól Dévágig, a Sztrigy völgyét Órváraljáig, a Retyezátot teljes pompában, délre pedig megszámlálhatatlan szebbnél-szebb fenyvesborította hegytömeget. És hiányzott az irodalmár mindezt élvezni és leírni.

Szászvárost a Prisacáról látva, örömmel állapítottuk meg, hogy mégis csak szorgalmas fészek. U. i. a „Csányi”-féle ipartelep-ről éppen akkor szállott fel egy magas, barnás-sárga füstoszlop, melynek szagát a vegyész-mérnök kéndyoxynak állapította meg, nekünk büzt jelentett, miért is elhagytuk a csucst s reátértünk arra az utra, mely a hegyhátakon végig kanyarog s csak keveset hullámszik le és fel. Csodálkozva tapasztaltuk, hogy olyan gyalogforgalom bonyolódik le ezen az uton, akár csak Szászvároson vasárnap este a korzón. Külömbőség a kettő között alig van. Muzsikaszó a sok-sok juhnyáj és

tehéncsorda kolompja, a fenyvesek zugása, egy-egy pásztor tilinkója. Kutyákat errefelé éppen annyit és oly vadul csaholókat láttam, akár a mi piacunkon. A férfiak itt is oly széles, lötyögő gatyában járnak, mint minálunk a legujabb divatu gigerlik. Széles váll itt is van, de jótékonyan kerek és izmos, nem amolyan madárilysztőten szegletes, hogy azt vélné az ember, most, na most döf.

A hölgyek? Be más világ van errefelé; piros, szépmettszészű ajak, gyönyörű ivelésű barna vagy szőke szemöldök, hamvas arc, sötét szemek, de mind-mind valódi. Toilette? Hát az ugyan igaz, hogy errefelé a hölgyek felöltözködnek, nem vetkőznek le, félrelépett cipősarkuk sincsen, lévén bocskor a lábukon, aztán patyolat „izét” sem hordanak, hanem tisztességesen bokáig daróc nadrágot, s önkénytelenül elmosolyodom, ha a szászvárosi selypítő szőke drágaságra gondolok, mi lenne, ha új módit kreálna, s a strumpfpandliig darócban jelenne meg a korzón, bajszatlan, lenyalt fejű divatlovagját sétáltatva.

Ergást.

(Folyt. köv.)

Cenzurat: de Liviu Herlea, Polițai.

„ERZSÉBET”-MOZI
A KONVIKTUSBAN.

Alapítva 1911-ben. — Ig. váll. Neuwirth György.

Ma vasárnap, f. év aug. hó 14-én
délután 4³⁰ és este 8³⁰ órakor:

Nagy siker

Szenzációs kalandor-dráma. Főszereplő

Harry Piel

Igaz történet Harry életéből.

Hogyan talált egymásra a szerencsétlen
anya és az árva lelenctiu. Ezenkívül:

vigjáték.

AEROXON

a legjobb légyfogó,

nagyban és kicsinyben kapható a
„Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.”
könyv- és papirkereskedésében.

Nincs a megyében napilap,

s így a megyei vonatkozású eseményeket, személyi és egyéb híreket, rendeleteket s üzleti vonatkozású hirdetéseket

csakis a megyében megjelenő ujságokból
olvashatja.

**Rendelje meg a 15 év óta fennálló s a
megye minden részébe járó**

„Szászváros és Vidéké”-t

Előfizetési ára: Egész évre 240, félévre 120,
negyed évre 60 leu. Hirdetési olcsók!

Nyomatott a „Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaság” gyorsajtóján.